

Prawne aspekty kredytów frankowych

styczeń 2020 r.

Plik dostępny na: <https://github.com/Jack8472/CHF>

Istota kredytów „frankowych“

W obrocie spotykane są określenia takie jak *kredyt denominowany do franka szwajcarskiego* oraz *kredyt indeksowany do franka szwajcarskiego*. Pojęcie kredytów denominowanych i indeksowanych obecne jest także w art. 69 ustawy prawo bankowe.

- denominowany (wartość tego kredytu wyrażona została w walucie obcej¹);
- indeksowany (strony umowy kredytowej posługują się w niej dwiema walutami: jedna określa wartość zobowiązania - wysokość kredytu, a w drugiej wykonywane jest świadczenie²).

Wartość portfela w 2013 r. wynosiła około 180 mld³.

W większości przypadków umowy te mają charakter

- konsumencki,
- odpłatny.

Dyrektywa 93/13

Motyw: „sądy i organy administracyjne Państw Członkowskich muszą mieć do swojej dyspozycji stosowne i skuteczne środki zapobiegające stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich“.

Artykuł 6.1. Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Artykuł 7.1. Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu

¹Por. A. Grebieniow, K. Osajda, *Kredyty walutowe: węzłowe zagadnienia*, Warszawa 2019, s. 14.

²Por. Ibid., s. 16.

³Ibid., s. 9.

nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami.

Wyrok TSUE w sprawie C-260/18 z dnia 3 października 2019 r.

- 1) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że **ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy.**
- 2) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że z jednej strony **skutki dla sytuacji konsumenta wynikające z unieważnienia całości umowy**, takie jak te, o których mowa w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282), **należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu**, a z drugiej strony, do celów tej oceny **decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie.**
- 3) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że **stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym**, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę.
- 4) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że **stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.**

Niedozwolony charakter klauzul walutowych

Czy postanowienia walutowe są negocjowane indywidualnie?

- czy konsumentowi zapewniono wybór pomiędzy kilkoma rodzajami kredytów, a negocjacje obejmowały wybór pomiędzy zawierającym klauzule walutowe a kredytem „złotówkowym“
- jaki jest charakter oświadczeń składanych przez konsumenta w przedmiocie świadomości ryzyka walutowego; czego konsument jest świadom?

Określenie głównego świadczenia

Zasadniczym problemem jest pytanie o to, czy klauzule denominacyjne i indekacyjne określają główne świadczenia stron (należy zwrócić uwagę, że nie jest to tożsame z pojęciem *essentialia negotii*).

IV CSK 285/16: główne świadczenia to „określenie świadczeń decydujących o istocie związania stron umową, czyli o to, co dla stron umowy jest najważniejsze”.

Pojęcie głównych świadczeń wymaga wąskiej interpretacji. Ocena „główności” postanowienia jest obiektywna – nie ma znaczenia subiektywne przeświadczenie stron umowy. Klauzula waloryzacyjna nie odnosi się do „elementów przedmiotowo istotnych umowy, czyli oddania i zwrotu podstawowej sumy pożyczki. Kształtuje jedynie dodatkowy, umowny mechanizm indeksacyjny głównych świadczeń” – nie można jej zatem uznać za element określenia świadczenia głównego stron⁴

Jednoznaczność klauzuli walutowej

„Z art. 385¹ § 1 k.c. wynika bowiem, że klauzula umowna, która nie określa głównego świadczenia stron umowy może zostać uznana za niedozwolone postanowienie umowne bez względu na to, czy została sformułowana w sposób jednoznaczny (natomiast za niedozwolone postanowienie umowne może zostać uznana nawet klauzula określająca główne świadczenia stron umowy, ale tylko wówczas, gdy jest niejednoznaczna)“.⁵

Zastosowanie art. 358 § 2 k.c. jako przepisu dyspozytywnego

Proponuje się aby w duchu wyroku TSUE, celem utrzymania umów kredytowych w mocy po usunięciu z nich postanowień niedozwolonych stosować przepis art. 358 § 2 k.c. jako przepis dyspozytywny zastępujący mechanizm walutowy:

Art. 358. § 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. § 2. **Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej**

⁴Ibid., s. 21.

⁵Ibid., s. 22.

(brzmienie do 8.09.2016 r.: Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna stanowi inaczej. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej **według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonana.**).

- *facultas alternativa*
- klauzula efektywnej waluty (także dorozumiana)
- „[...] komentowany przepis odmawia dłużnikowi możliwości spełnienia świadczenia w walucie polskiej także wówczas, jeżeli ustawa lub orzeczenie sądu tak stanowią. Należy przyjąć, że przepis art. 358 § 1 k.c. nie określa samodzielnej podstawy prawnej dla sądu, w zakresie pozbawienia dłużnika upoważnienia przemienne, przyznanego tym przepisem. Kompetencja organu orzekającego obowiązek dłużnika zapłaty świadczenia w walucie obcej powinna mieć swoją podstawę prawną w innych przepisach prawnych lub woli stron.”⁶

Klauzula rebus sic stantibus

W literaturze poruszane jest zagadnienie dopuszczalności zastosowania klauzuli rebus sic stantibus wobec kredytów frankowych. K. Ciuckowska uważa, że „[i]stnieje możliwość zastosowania dużej klauzuli rebus sic stantibus do umów kredytowych z walutą obcą. Z kolei w związku z treścią art. 13 ustawy z 28 lipca 1990 r. wprowadzającej do Kodeksu cywilnego klauzule nie ulega wątpliwości, że stosowanie przepisu art. 358 § 3 k.c. zostało wyłączone w odniesieniu do kredytów bankowych⁷.

Nieważność umowy kredytowej i jej skutki

art. 385¹ § 1: Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). **Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron**, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Czy mechanizm walutowy określa główne świadczenia stron?

W przypadku umów spłacanych w walucie krajowej TS UE w sprawie z 30.04.2014 r. C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai 30 uznał, że ad casum należy oceniać, czy zasady przeliczania wartości określają główny przedmiot umowy.⁸

⁶A. Olejniczak, *Art. 358 [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna*, wyd. II. LEX, 2014., t. 8

⁷K. Ciuckowska, *Klauzule rebus sic stantibus w kontekście umów kredytowych z walutą obcą*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego” (2018), DOI: 10.15584/znrprawo.2018.23.9, s. 129.

⁸A. Grebieniow, K. Osajda, *Kredyty walutowe...*, s. 19.

Czy przedsiębiorca może żądać ustalenia treści stosunku?

Art. 58. § 1. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. § 3. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż **bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana**.

Unieważnienie czy stwierdzenie nieważności

Czy stosowanie terminu „unieważnienie“ oznacza, że możemy mieć do czynienia ze skutkiem *ex nunc*? Tym terminem przepisy posługują się w zasadzie jedynie przy instytucji wyzysku, a skutek w tym przypadku występuje *ex tunc*.

Nieważność umowy a hipoteka

W jakim trybie możliwe jest wykreślenie hipoteki zabezpieczającej nieważną umowę kredytową?

I CSK 151/06 - Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2006 r.: „**Wyrok sądu stwierdzający nieważność umowy, na podstawie której ujawniono w księdze wieczystej określone prawa, jest „orzeczeniem wykazującym niezgodność”** w rozumieniu art. 31 ust. 2 u.k.w.h. i może stanowić podstawę wpisu potrzebnego do usunięcia niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości, jeżeli w chwili rozpoznawania wniosku o wpis (wykreślenie) rzeczywisty stan prawny nieruchomości jest zgodny ze stanem wynikającym z wpisów figurujących przed zawarciem nieważnej umowy. Przyjmując taki wyrok za podstawę wpisu sąd wieczystoksięgowy nie rozpoznaje sporu w kwestii niezgodności, lecz bada, czy z wyroku, z księgi wieczystej i treści wniosku wynika niezgodność rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości ze stanem prawnym ujawnionym oraz, czy wpisy których domaga się wnioskodawca doprowadzą do usunięcia niezgodności.“

Teoria salda i teoria dwóch kondykcji

Teoria salda

Teoria salda polega na tym, że sąd uznaje roszczenie kredytobiorcy za podlegające oddaleniu, ze względu na brak występowania bezpodstawnego wzbogacenia po stronie

Rozważenia wymaga, czy stosowanie tzw. teorii salda nie narusza:

- zasady wolności i autonomii woli,
- zakazu orzekania ponad żądanie.

Teoria dwóch kondykcji

Nieważność umowy pociąga za sobą skutek w postaci uznania świadczeń stron za świadczenia nienależne. Stosowanie tego rozwiązania rodzi wątpliwości związane z możliwością przedawnienia roszczeń banku (i kredytobiorcy).

Przedawnienie roszczeń

Przeważający wydaje się pogląd, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem dokonania świadczenia przez każdą ze stron: „[...] w przypadku sądowego orzeczenia o nieważności całej umowy, termin przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwoty kredytu rozpoczyna bieg w dniu faktycznej wypłaty kwoty kredytu”⁹.

Czy takie stanowisko jest prawidłowe? Problemem w utrzymaniu powyższego stanowiska wydaje się brzmienie art. 385¹ i 120 § 1 zd. 2 k.c.

- Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność **w najwcześniej możliwym terminie**.
- Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie **nie wiążą go**, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne).

Czy więc bieg przedawnienia dla banku rozpoczyna się z dniem świadczenia, czy też w innym terminie?

- od zgłoszenia roszczenia przez konsumenta
- od orzeczenia nieważności

Problematyka „wynagrodzenia za korzystanie z kapitału“

Wiąże się z zagadnieniem tego, czy unieważnienie umowy jest korzystne dla konsumenta.

Jako podstawę roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału proponuje się przepis o bezumownym korzystaniu:

Art. 224. § 1. Samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz

⁹Ibid., s. 36.

zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. § 2. Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył. Art. 225. Obowiązki samoistnego posiadacza w **złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy**. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego.

Ponadto proponuje się konstrukcję bezpodstawnego wzbogacenia poprzez świadczenie nienależne, którego treścią jest powstrzymanie się banku od dochodzenia zwrotu kwoty kredytu.¹⁰

Wybór orzecznictwa

Wyrok SN z dnia 29 października 2019 r. IV CSK 309/18

„W razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumencka dotycząca sposobu tej denominacji, rozważyć należy dwie możliwości rozstrzygnięcia. Pierwsza, to ustalenie, czy po wyeliminowaniu klauzuli niedozwolonej, zgodnie z przepisami krajowymi, umowa kredytu bankowego może obowiązywać w pozostałym zakresie jako ta właśnie umowa, mająca strony, przedmiot oraz prawa i obowiązki stron. Druga możliwość rozstrzygnięcia, to uznanie umowy za nieważną lub w zależności od spełnionych przesłanek - unieważnienie zawartej umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy nazwanej kredytu bankowego. Po ustaleniu okoliczności rozpoznawanej konkretnie sprawy konsument winien oświadczyć, które rozwiązanie wybiera jako dla niego korzystniejsze.“

„W analizowanej umowie zwraca uwagę to, że poza jednorazowym wskazaniem w niej franków szwajcarskich mających być walutą kredytu, więcej się o nich nie wspomina. Całe postępowanie związane z zawarciem oraz zrealizowaniem umowy ze strony kredytodawcy oraz świadczenie zapłaty kredytobiorcy stanowiące zwrot kredytu w ciągu lat obowiązywania umowy miało nastąpić w złotych. Umowa, jak podniósł Sąd w ogóle nie przewidywała możliwości oddania do dyspozycji kredytobiorcy kwoty kredytu wskazanej w umowie we

¹⁰ZBP, *Ocena prawna wyroku TSUE w sprawie C-260/18*, <https://zbp.pl/Aktualnosci/Wydarzenia/Ocena-prawna-wyroku-TSUE-w-sprawie-C-260-18>

frankach szwajcarskich ani też możliwości zwrotu kredytu w tej walucie. To sprawia, że dzieląc pogląd znajdujący się w zaskarżonym wyroku należy uznać, iż umowa kredytu hipotecznego zawarta między stronami była umową opiewającą na walutę polską z zamieszczoną w niej klauzulą waloryzacyjną. Sformułowanie umowy w taki sposób, że w pierwszym jej merytorycznym postanowieniu (§ 2 umowy) Bank kredytujący umieścił kwotę kredytu w CHF, wobec całej pozostałej treści umowy i jej załączników jest tylko niezasługującym na ochronę kamuflażem rzeczywistych intencji tego Banku.“

Wyrok SA w Warszawie z 12.06.2017 r. (I ACa 456/16) oddalający apelację powoda-kredytobiorcy

„Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w dacie zawarcia spornej umowy zawieranie w umowach kredytowych klauzul waloryzacyjnych nie było zabronione przez żaden przepis prawa. Zawarcie umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej nie może być traktowane jako sprzeczne z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszające interesy konsumenta. W wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r. I CSK 1049/14 Sąd Najwyższy wskazał, że «umowa kredytu indeksowanego» mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (...). Mechanizm indeksacji kredytu kursem waluty obcej sam w sobie nie jest postanowieniem niedozwolonym. Określenie zobowiązania strony umowy na podstawie wartości innego dobra, mieści się w ramach swobody kontraktowania”.

Wyrok SR w Poznaniu – Poznań Stare Miasto z 2.02.2016 r. (I C 479/15/2) oddalający powództwo kredytobiorcy

„Legalność samych umów, jak i w szczególności klauzul denominacyjnych nie budzi wątpliwości i została potwierdzona poprzez wprowadzenie do porządku prawnego tzw. ustawy antyspreadowej, gdzie potwierdzono możliwość stosowania klauzul denominacyjnych, co wyklucza sprzeczność tych klauzul z ustawą w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. Nie jest to przy tym jedyna regulacja prawna odnosząca się do omawianych klauzul (zob. art. 23 ust. 1 pkt 8 lit. a) ustawy (...) o podatku dochodowym od osób fizycznych (...)).

Nadto niewątpliwie klauzula denominacyjna była dla powodów elementem przesądzającym o zawarciu umowy kredytowej, co wskazywali sami powodowie zeznając, iż zawarli umowy kredytu denominowane w walucie obcej, bowiem uważali to za korzystniejsze (...).

W świetle zaś zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.) dopuszczalne jest ustalenie waluty kredytu jako waluty obcej, bowiem takie ukształtowanie umowy w żaden sposób nie sprzeciwia się właściwości stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego (...).

Strony zawarły umowę o określonej treści nie mogąc przewidzieć jak będzie kształtował się kurs CHF w całym okresie spłaty i na etapie zawierania umowy nie sposób było przewidzieć, czy ryzyko wahań kursowych będzie miało negatywne skutki wobec kredytobiorcy czy kredytodawcy, a zatem oba podmioty musiały liczyć się z tym ryzykiem. Nie jest także powiedziane, że kurs obcej waluty nie ulegnie takiemu obniżeniu, że spłata kredytu w dalszym okresie okaże się dla powodów wysoce korzystna, a wówczas w świetle zasad

doświadczenia życiowego nie sposób przypuszczać, aby powodowie podważali klauzule waloryzacyjne”.

Sądu Okręgowego w Warszawie w wyr. z 22.08.2016 r., III C 1073/14

[link](#)

„Sąd nie może zatem z urzędu ustalić ani „sprawiedliwego” kursu wymiany ani też orzec, iż kurs winien odpowiadać kursowi NBP dla kupna waluty powiększonemu o „uczciwą” marżę w wysokości 0,5%. Umowa winna zatem być rozpatrywana tak jakby zakwestionowanego postanowienia od samego początku w niej nie było, a kwestia ujęta w nim nie została w ogóle w umowie uregulowana. To zaś oznacza iż jedynym sposobem zastąpienia abuzywnego postanowienia umownego jest podstawienie w jego miejsce odpowiedniego dyspozytywnego przepisu ustawy, w sprawach nie uregulowanych w umowie stron co do zasady zastosowanie mają bowiem przepisy dyspozytywne. Takie też stanowisko wyraźnie zajął Trybunał (UE) w cytowanym wyżej wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r. sygn. C 26/13 (orzeczenie wstępne w sprawie Kásler)

Art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której umowa zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem nie może dalej obowiązywać po wyłączeniu z niej nieuczciwego warunku, przepis ten nie sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu, które pozwala sądowi krajowemu zaradzić skutkom nieważności tego warunku poprzez zastąpienie go przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym.

Jedynym przepisem dyspozytywnym, którego przedmiotem jest określenie kursu wymiany waluty dla potrzeb wykonania zobowiązania jest przepis art. 358 kc.“

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16.10.2019 r. (XXV C 1048/18)

[link](#)

Nieważność umowy a bezskuteczność klauzuli abuzywnej

„w zakresie ochrony konsumenckiej, względem ogólnych regulacji kodeksowych. W ocenie Sądu pogląd ten należy uznać za słuszny tak w rozpoznawanym przypadku jak i w ogólności. Za trafnością przedstawionej tezy przemawia przede wszystkim fakt, że **wynikająca z art. 385 1 § 1 k.c. sankcja bezskuteczności klauzuli ma działanie ochronne dla konsumenta i jest dla niego obiektywnie korzystniejsza aniżeli sankcja nieważności wynikająca z art. 58 k.c.**“

Stosowanie przepisu art. 358 k.c. jako przepisu dyspozytywnego

„Przepis art. 358 k.c. w obecnym brzmieniu został wprowadzony na mocy ustawy z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 228, poz. 1506) i obowiązuje dopiero od 01 stycznia 2009 r. Sądowi znane są orzeczenia według których w powyższej sytuacji należałoby stosować kurs średni NBP, poprzez zastosowanie w drodze analogii przepisów Prawa wekslowego (wyrok SN z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16). W ocenie jednak Sądu w składzie rozpoznającym żądanie powodów, **taka ingerencja w treść zobowiązania, przy braku w polskim porządku prawnym wyraźnego przepisu dyspozytywnego, mogącego mieć zastosowanie na dzień zawarcia Umowy, byłaby zbyt daleko idąca** zważywszy chociażby na obecny, kierunek orzeczeń TSUE (orzeczenie z 3 października 2019 r. C-260/18 D.), sądów powszechnych. Sąd nie podziela także koncepcji strony powodowej zastosowania kursu średniego CHF publikowanego przez NBP z dnia uruchomienia kredytu, przez cały okres obowiązywania spornego stosunku prawnego nie tylko wobec braku przepisu dyspozytywnego. Taka koncepcja jest sprzeczna z istotą waloryzacji.“

Termin odsetek

„Na powyższe wskazał Sąd Najwyższy wyrażając pogląd, iż „Przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, a więc i nienależnego świadczenia (art. 410 § 1 k.c.), nie określają terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia. Nie można też wyznaczyć tego terminu, odwołując się do natury zobowiązania, z którego świadczenie wynika. W tym stanie rzeczy za uzasadniony uznać należy pogląd, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (zob. wyrok z 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76, nie publ. oraz uchwała Sądu Najwyższego z 6 marca 1991 r., III CZP 2/91, OSNCP 1991, Nr 7, poz. 93).“

W świetle przywołanej regulacji w ocenie Sądu zasadne było zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. poczynwszy od dnia 08 lipca 2017 r. Wskazać należy, iż powodowie pismem z 19 czerwca 2017 r. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 137 700,60 zł w terminie 14 dni (k. 30). Odpowiadając na w/w wezwanie pozwany wskazał, iż pismo otrzymał w dniu 23 czerwca 2017 r. (k. 34). Mając zatem na uwadze fakt, iż określony pozwanemu termin 14 dni upłynął 7 lipca 2017 r., należało uznać, iż poczynwszy od dnia 8 lipca 2017 r. pozwany pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 czerwca 2019 r. I ACa 250/19

„[...] okoliczności, które zaistniały po zawarciu umowy, nie mają znaczenia dla oceny abuzywności postanowienia.“